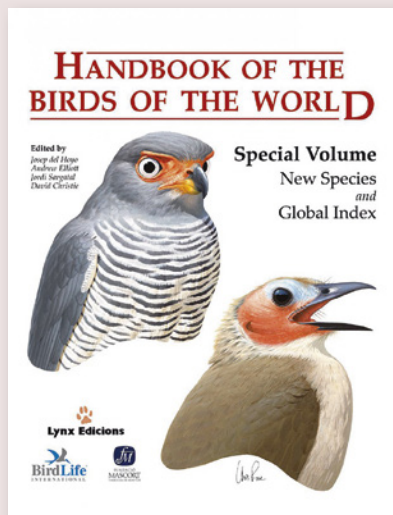

Handbook of the Birds of the World, special volume: new species and global index

J. del Hoyo, A. Elliott, J. Sargatal & D. A. Christie (red.) 2013. *Lynx Edicions, Barcelona*. ISBN-13: 978-84-96553-88-0. Harde kaft, 812 pp. Prijs: € 145,-.

Met deel 16 leek er een eind te komen aan de grensverleggende serie *Handbook of the Birds of the World* (zie ook Limosa 66: 8586 en 85: 4647), maar er bleek toch nog een extra deel nodig te zijn. Ten eerste zijn er in de 22 jaar sinds het eerste deel tientallen nieuwe vogelsoorten voor de wetenschap ontdekt; deze worden in dit deel behandeld. Daarnaast ontbrak nog een index voor de hele reeks. Dat wordt nu ruimschoots goedgemaakt in 310 pagina's met ingangen via Engelse, Franse, Duitse, Spaanse en wetenschappelijke namen van alle behandelde (onder)soorten.

Er is echter meer. Zo begint het boek met een 'voorwoord' van 60 pagina's over de 90-jarige geschiedenis van 's werelds grootste vogelbeschermingsorganisatie: BirdLife International. Van het bescheiden begin als de *International Council for Bird Preservation* tot de huidige koepel van 120 nationale partnerorganisaties, wereldwijd actief op het gebied van soorten gebiedsbescherming, alsmede het verbeteren van de levensstandaard van mensen die ook afhankelijk zijn van voor

vogels belangrijke gebieden. Met meer dan 10 miljoen leden en supporters is het een van de belangrijkste natuurbeschermingsorganisaties ter wereld geworden.

Hierna volgen twee hoofdstukken van Jon Fjelds , eminent evolutiebioloog en veelschrijver op het gebied van o.a. biogeografie, systematiek en taxonomie. Het eerste hoofdstuk, *Avian classification in flux*, beschrijft de geschiedenis van en de controverses over de systematiek van vogels, en vormt een van de interessantste delen van het hele boek. Aan de hand van moleculaire data en de geschiedenis van de aarde wordt uitgelegd hoe soort(groep)en zijn ontstaan, en worden verschillende inzichten (modern en historisch) in de systematiek van vogels benoemd. Dit alles met verwijzingen naar teksten in de eerdere delen van de reeks, en verduidelijkt met begrijpelijke figuren. Iedereen met interesse in het ontstaan van soorten, en onze indeling daarvan, kan dit boek alleen al om dit essay worden aanbevolen.

In het volgende hoofdstuk gaat Fjelds  dieper in op ontdekkingen van nieuwe soorten voor de wetenschap. Zelf was hij betrokken bij de formele beschrijving van aantal hiervan, dus hij weet waar hij het over heeft. Het zal veel lezers verbazen dat sinds 1946 maar liefst 350 soorten nieuw zijn beschreven, en dat daar nog elk jaar vijf tot zeven bij komen. In dit deel doet de auteur tevens een pleidooi voor het (blijven) verzamelen van vogels voor museumcollecties, onder meer omdat nog steeds nieuwe soorten worden beschreven op basis van eerder verzameld materiaal. Volgens Fjelds  wachten nog zeker 100 soorten op ontdekking, en hij voorspelt in welke regio's en habitats deze vogels huizen en tot welke groepen ze behoren. Ook dit essay, dat bijna leest als een handleiding voor het vinden van nieuwe soorten, wordt geillustreerd met vele mooie foto's.

Dan volgen de besprekingen van de 69 soorten die nieuw zijn beschreven sinds deel 1 van de serie uitkwam in 1992, waaronder een kiwi, acht (pijl)stormvogels, drie roofvogels, zeven papegaaien, elf ui-

len en nachtzwaluwen, vijf tapaculo's en vijf kolibries. Dit is exclusief voormalige ondersoorten die inmiddels tot volwaardige soorten zijn verheven; die zijn voor het merendeel al behandeld in de eerdere delen. Een klein verschil met de rest van de reeks is dat de kleurplaten van de soorten direct naast de soortteksten staan.

Zuid-Amerika is een van de geidentificeerde hotspots voor nog onbekende vogels. In het volgende hoofdstuk worden zelfs 15 recent ontdekte Braziliaanse vogelsoorten voor het eerst formeel beschreven. Normaal gebeurt dat in peer-reviewed tijdschriften, maar eigenlijk past het ook heel goed in een boek als dit. Dat kan ik voor het volgende hoofdstuk, genaamd de *HBW photo gallery*, niet helemaal zeggen. Deze selectie van honderden (overigens prachtige) foto's vormt het midden van het boek, maar staat los van de inhoud. Als we de volledige reeks daarentegen zien als een viering van biodiversiteit, vormen deze foto's de kers op de taart.

De eerder genoemde index, tenslotte, sluit het boek en deze fantastische serie af. Althans op papier, want tegelijk met dit *special volume* heeft Lynx Edicions *HBW Alive* gelanceerd. Voor abonnees (vanaf € 29,95 per jaar) is alle informatie van de hele serie online beschikbaar, aangevuld met handige zoekfuncties en video- en geluidsopnamen. Deze wordt regelmatig geactualiseerd, zodat nieuwe inzichten (en nieuwe soorten) worden opgenomen. Daarmee zal dit project waarschijnlijk uitgroeien tot het laatste woord ten aanzien van de globale verscheidenheid aan vogels. - Gert Ottens